

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่าย สังกัดกรมสามัญศึกษา ตามการรับรู้ของตนเอง ผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา การนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยนี้จะนำเสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามรายละเอียดต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่าย สังกัดกรมสามัญศึกษา ตามการรับรู้ของตนเอง
2. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่าย สังกัดกรมสามัญศึกษา ตามการรับรู้ของผู้บังคับบัญชา
3. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่าย สังกัดกรมสามัญศึกษา ตามการรับรู้ของผู้ใต้บังคับบัญชา
4. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของหัวหน้าฝ่าย ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่าย สังกัดกรมสามัญศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 หัวหน้าฝ่าย ได้แก่ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากลุ่ม หัวหน้าธุรการ และผู้ที่รักษาราชการในตำแหน่งดังกล่าวของกรมสามัญศึกษา จำนวน 50 คน ใช้ประชากรทั้งหมดในการวิจัย

1.2 ผู้บังคับบัญชา ได้แก่ ผู้ที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการกอง เลขานุการกรม หัวหน้าหน่วยตรวจสอบภายใน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ และผู้ที่รักษาราชการในตำแหน่งดังกล่าวของกรมสามัญศึกษา จำนวน 10 คน ใช้ประชากรทั้งหมดในการวิจัย

1.3 ผู้ได้บังคับบัญชา ได้แก่ ข้าราชการพลเรือนที่ปฏิบัติหน้าที่ในหน่วยงาน ระดับกองต่าง ๆ ระดับ 2-6 และระดับ 7 ซึ่งไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่าย หัวหน้ากลุ่มหรือ หัวหน้างานธุรการ จำนวน 578 คน หาขนาดตัวอย่างโดยวิธีเปิดตารางทาบโรว ยามาเน (Yamane, 1970 อ้างถึงใน ประคอง วรรณสุด, 2535) ขนาดของประชากร ณ ระดับ ความมีนัยสำคัญ .05 ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 222 คน และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายจากรายชื่อข้าราชการในแต่ละกองตามสัดส่วนจำนวนข้าราชการแต่ละกอง

จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ปรากฏตาม ตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย

หน่วยงานระดับกอง	หัวหน้าฝ่าย	ผู้บังคับบัญชา	ผู้ได้บังคับบัญชา	
	ประชากร	ประชากร	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
สำนักงานเลขานุการกรม	4	1	34	13
กองคลัง	5	1	67	26
กองการเจ้าหน้าที่	7	1	139	53
กองการมัธยมศึกษา	5	1	86	33
กองการศึกษาพิเศษ	4	1	19	7
กองแผนงาน	6	1	36	14
กองพัสดุและอุปกรณ์การศึกษา	5	1	65	25
กองออกแบบและก่อสร้าง	9	1	56	22
หน่วยศึกษานิเทศก์	1	1	50	19
หน่วยตรวจสอบภายใน	5	1	26	10
รวมทั้งสิ้น	50	10	578	222

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะของคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ของหัวหน้าฝ่าย ผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา โดยถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ราชการ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานระดับกอง กรมสามัญศึกษา วุฒิกการศึกษาสูงสุด

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่าย สังกัดกรมสามัญศึกษาตามการรับรู้ของหัวหน้าฝ่าย ผู้บังคับบัญชา และผู้ใต้บังคับบัญชา ลักษณะแบบสอบถามเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) มีทางเลือก 5 ทาง ในแต่ละข้อคำถาม ซึ่งมีความหมายดังนี้

- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติมากที่สุด หรือ ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติมาก หรือปฏิบัติค่อนข้างสม่ำเสมอ
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อย หรือไม่สม่ำเสมอ
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติน้อยที่สุด หรือ นาน ๆ ครั้ง
- 0 หมายถึง ไม่ได้ปฏิบัติ

ผู้วิจัยได้เรียงลำดับข้อความแบบสอบถาม ดังนี้

ข้อที่ 1 ถึงข้อที่ 17 เป็นการปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่ายด้านการวางแผน
การปฏิบัติงาน

ข้อที่ 18 ถึงข้อที่ 35 เป็นการปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่ายด้านการมอบหมายงาน

ข้อที่ 36 ถึงข้อที่ 49 เป็นการปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่ายด้านการควบคุมงาน

ข้อที่ 50 ถึงข้อที่ 62 เป็นการปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่ายด้านการแก้ปัญหา
การปฏิบัติงาน

ข้อที่ 63 ถึงข้อที่ 86 เป็นการปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่ายด้านการให้คำปรึกษา
แนะนำ

ข้อที่ 87 ถึงข้อที่ 90 เป็นการปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่ายด้านการปฏิบัติงานอื่น
ตามที่ได้รับมอบหมาย

ส่วนข้อที่ 91 ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเติมข้อความเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหัวหน้าฝ่ายดำเนินการปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบบบรรยายลักษณะงานของกองต่าง ๆ ตามแผนอัตรากาลัง 3 ปี รอบที่ 2 ของกรมสามัญศึกษา และทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงาน

2. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดในการวิจัย

4. ปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาเกี่ยวกับแบบสอบถาม

5. นำแบบสอบถามที่สร้างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์ทางการบริหาร จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความถูกต้องในสำนวนภาษา ผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

5.1 นายเพิ่มศักดิ์ นนทภักดิ์ รองอธิบดีกรมสามัญศึกษา

5.2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐนิภา คุปรัตน์ ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.3 นายวินัย พัฒนรัฐ ผู้เชี่ยวชาญกรมสามัญศึกษา

5.4 นายประเสริฐ อังคสุโข หัวหน้าส่วนให้คำปรึกษาแนะนำที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

5.5 ดร.ทสนี วงศ์เย็น ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานสามัญศึกษากรุงเทพมหานคร

6. นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแล้ว เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ และนำไปใช้กับประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. นำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เสนอต่ออธิบดีกรมสามัญศึกษา เพื่อขอความร่วมมือจากกองต่าง ๆ ในการทำ

วิจัยครั้งนี้

2. การเก็บข้อมูลจากเครื่องมือที่ใช้ในการท้าววิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัย ได้จัดส่งและเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยจัดส่งแบบสอบถามจำนวน 282 ฉบับ เพื่อสอบถามข้าราชการระดับหัวหน้าฝ่าย ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งสิ้นจำนวน 245 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 86.88 รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการรับแบบสอบถามคืนของ หัวหน้าฝ่าย ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา ทั้ง 10 กอง

หน่วยงานระดับกอง	หัวหน้าฝ่าย		ผู้บังคับบัญชา		ผู้ใต้บังคับบัญชา		รวมได้รับ	
	ส่งแบบ	ได้	ส่งแบบ	ได้	ส่งแบบ	ได้	แบบสอบถามคืน	
	สอบถาม	รับคืน	สอบถาม	รับคืน	สอบถาม	รับคืน	จำนวน	ร้อยละ
สำนักงานเลขานุการกรม	4	4	1	1	13	12	17	94.44
กองคลัง	5	5	1	1	26	24	31	93.75
กองการเจ้าหน้าที่	7	7	1	1	53	49	57	93.44
กองการมัธยมศึกษา	5	5	1	1	33	27	34	84.61
กองการศึกษาพิเศษ	4	4	1	1	7	7	12	100.00
กองแผนงาน	6	6	1	1	14	14	21	100.00
กองพัสดุและอุปกรณ์- การศึกษา	5	5	1	1	25	10	16	51.61
กองออกแบบและก่อสร้าง	9	9	1	1	22	19	29	90.63
หน่วยศึกษานิเทศก์	1	1	1	1	19	13	15	71.42
หน่วยตรวจสอบภายใน	4	4	1	1	10	10	15	100.00
	50	50	10	10	222	185	245	86.88

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดวิธีวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+ (Statistical Package for Social Science/PC+) ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 นำมาแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ หัวหน้าฝ่าย สังกัดกรมสามัญศึกษา ตามการรับรู้ของหัวหน้าฝ่าย ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชา โดยการกำหนดค่าคะแนนจากแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ และแปลความหมายของค่ามัธยฐานเลขคณิตตามเกณฑ์ในระดับต่าง ๆ แล้วเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบคำบรรยาย

การแปลผลที่ได้จากเกณฑ์เฉลี่ย (\bar{X}) สำหรับการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามใช้เกณฑ์ ดังนี้

3.50 - 4.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติมากที่สุด หรือ ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ
2.50 - 3.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติมาก หรือ ปฏิบัติค่อนข้างสม่ำเสมอ
1.50 - 2.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อย หรือ ไม่สม่ำเสมอ
0.50 - 1.49	หมายถึง	มีการปฏิบัติน้อยที่สุด หรือ นาน ๆ ครั้ง
0.00 - 0.49	หมายถึง	ไม่มีการปฏิบัติ

ส่วนที่เป็นแบบเติมความเสนอผลด้วยการบรรยาย

3. ทดสอบความแตกต่างเกี่ยวกับการรับรู้ของหัวหน้าฝ่าย ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of variance) โดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) แล้วเสนอผลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย และเปรียบเทียบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญนี้ด้วยการทดสอบวิธีแบบ Scheffe'-test